

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 46/2014-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. januára 2014 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti BANUR, s. r. o., Košická 44, Bratislava, zastúpenej advokátkou Mgr. PhDr. Helenou Drappanovou, Advokátska kancelária ČIČMANEC & DRAPPANOVÁ s. r. o., Prievozská 14/A, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd oznámením Daňového úradu Bratislava č. 9101302/5/3574735/2013 z 25. júla 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti BANUR, s. r. o., odmieta pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. októbra 2013 doručená sťažnosť spoločnosti BANUR, s. r. o., Košická 44, Bratislava (ďalej len

„sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) oznámením Daňového úradu Bratislava (ďalej len „daňový úrad“) č. 9101302/5/3574735/2013 z 25. júla 2013 (ďalej aj „namietané oznámenie“).

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že «Dňa 01. júla 2013 sťažovateľ predložil daňovému úradu oznámenie, že podľa § 4 ods. 6 zákona DPH sa stal platiteľom dane z pridanej hodnoty z dôvodu, že kúpil časť podniku platiteľa dane z pridanej hodnoty tvoriacu samostatnú organizačnú zložku, a to ATTRACTIVE, s. r. o., so sídlom Gaštanová 1314/6, 060 01 Kežmarok... K oznámeniu priložil Zápisnicu o odovzdaní vecí zahrnutých do predaja časti podniku z 28. júna 2013 a zmluvu o predaji časti podniku z 28. júna 2013.

Dňa 25. júla 2013 daňový úrad vydal pod sp. zn.: 9101302/5/3574735/2013 Oznámenie o nevydaní osvedčenia podľa § 4 ods. 6 zákona o DPH. Vydané Oznámenie daňový úrad odôvodnil tak, že po miestnom zisťovaní za účelom preverenia uvedených skutočností v oznámení v sídle spoločnosti ATTRACTIVE, s. r. o. dňa 23. júla 2013, spísaní zápisnice o miestnom zisťovaní č. 9712401/5/3506840/ 2013/Pov., výkladu ustanovení § 4 ods. 6 zákona o DPH, § 7, § 476 až 488 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „ObchZ“) dospel k názoru, že predaj odštepného závodu bol, iba formálny medzi rodinnými príslušníkmi a mal za cieľ získať u spoločnosti BANUR, s. r. o. výhodu postavenia platiteľa dane z pridanej hodnoty. To bol dôvod, pre ktorý daňový úrad oznámenie o tom, že sa daňový subjekt BANUR, s. r. o. stal platiteľom podľa § 4 ods. 6 zákona o DPH neakceptoval, nevydal osvedčenie o registrácii a nepridelil identifikačné číslo pre DPH.».

Sťažovateľka považuje namietané oznámenie daňového úradu o nevydaní osvedčenia o registrácii za postup porušujúci jej označené práva, pričom v odôvodnení sťažnosti bližšie argumentuje:

„Právnym dôvodom neakceptovania oznámenia sťažovateľa o tom, že sa stal platiteľom DPH podľa § 4 ods. 6 zákona o DPH, nevydania osvedčenia o registrácii a nepridelení identifikačného čísla pre DPH, bol názor daňového úradu, podľa ktorého predaj odštepného závodu bol iba formálny, medzi rodinnými príslušníkmi a mal za cieľ získať pre sťažovateľa výhodu postavenia platiteľa dane z pridanej hodnoty.

Vyššie uvedený záver daňový úrad oprel o výklad ustanovení § 4 ods. 6 zákona o DPH, § 476 až 488 ObchZ. Takýto výklad ustanovenia § 4 ods. 6 zákona o DPH a § 476 až 488 ObchZ podľa názoru sťažovateľa trpí vadou arbitrárnosti, nekonformnosti s ústavou a predstavuje ľubovôľu daňového úradu pri výklade tohto ustanovenia.

Zákonodarca v právnej úprave prijatej v ustanovení § 4 ods. 6 zákona o DPH, priznal niektorým právnickým alebo fyzickým osobám postavenia platiteľa DPH priamo zo zákona... Platiteľom sa stáva aj právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá nadobudne v tuzemsku podnik alebo časť podniku platiteľa tvoriacu samostatnú organizačnú zložku na základe kúpnej zmluvy podľa § 476 až § 488 ObchZ alebo na základe vloženia podniku alebo časti podniku ako nepeňažný vklad do obchodnej spoločnosti alebo družstva. Platiteľom dane sa stávajú odo dňa nadobudnutia podniku alebo jeho časti...

Zákonodarca v ustanovení § 4 ods. 6 zákona o DPH pre platiteľa stanovil zákonnú povinnosť oznámiť daňovému úradu skutočnosť, na základe ktorej sa stal platiteľom, a to do desiatich dní odo dňa vzniku tejto skutočnosti.

Pre daňový úrad zákonodarca stanovil povinnosť platiteľa registrovať pre daň, vydať mu osvedčenie o registrácii pre daň a pridať mu identifikačné číslo pre daň bezodkladne, najneskôr do siedmich dní odo dňa doručenia oznámenia skutočnosti, na ktorej základe sa stal platiteľom.

V ostatných ustanoveniach zákona o DPH zákonodarca neupravil dispozitívne ani kogentne pre daňový úrad možnosť nevydania osvedčenia o registrácii a nepridelení identifikačného čísla pre DPH, založeného na právnom názore, podľa ktorého by právnické alebo fyzické osoby, iba formálne medzi rodinnými príslušníkmi uskutočňovali právne úkony s cieľom získať výhodu postavenia platiteľa dane z pridanej hodnoty.

Sťažovateľ je názoru, že splnil všetky zákonom predpokladané znaky postavenia platiteľa dane priamo zo zákona a daňový úrad bol preto povinný na základe príkazu daného mu zákonnou úpravou registrovať ho pre daň, vydať mu osvedčenie o registrácii

pre daň a prideliť mu identifikačné číslo pre daň bezodkladne, najneskôr do siedmich dní odo dňa doručenia oznámenia skutočnosti, na ktorej základe sa stal platiteľom.

Pretože daňový úrad pri posudzovaní podmienok nadobudnutia postavenia sťažovateľa ako platiteľa DPH priamo zo zákona tieto vykladal extenzívne do takej miery, že na vec aplikoval podmienky zákonom neupravené a nevyžadované, jeho výklad a aplikácia ustanovenia § 4 ods. 6 zákona o DPH sú ústavne nekonformné a porušujú právo sťažovateľa na spravodlivé konanie.“

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezhom:

„1. Základné právo spoločnosti BANUR, s. r. o., so sídlom Košická 44, 821 08 Bratislava, na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Oznámením daňového úradu o nevydaní osvedčenia podľa § 4 ods. 6 zákona DPH z 25. júla 2013 sp. zn.: 9101302/5/3574735/2013 porušené boli.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje Oznámenie daňového úradu o nevydaní osvedčenia podľa § 4, ods. 6 zákona DPH z 25. júla 2013, sp. zn.: 9101302/5/3574735/2013 a vec vracia Daňovému úradu Bratislava na ďalšie konanie.

3. Daňový úrad Bratislava je povinný zaplatiť spoločnosti BANUR, s. r. o. trovy právneho zastúpenia v celkovej sume 331,12 € (slovom: tristotridsaťjeden eur a dvanásť centov) na účet jeho právneho zástupcu Advokátskej kancelárie ČIČMANEC & DRAPPANOVÁ s. r. o... do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že oznámením daňového úradu č. 9101302/5/3574735/2013 z 25. júla 2013 o nevydaní osvedčenia o registrácii pre daň z pridanej hodnoty bolo porušené jej základné právo na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých sa namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02, IV. ÚS 115/07).

K porušeniu sťažovateľkou označených práv malo dôjsť „oznámením“ daňového úradu, ktorým daňový úrad ako správca dane neakceptoval oznámenie sťažovateľky o tom,

že sa stala platiteľkou dane podľa § 4 ods. 6 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení účinnom do 31. decembra 2013 (ďalej len „zákon o DPH“), nevydal sťažovateľke osvedčenie o registrácii a nepridelil jej identifikačné číslo pre daň z pridanej hodnoty, pretože dospel k názoru, že predaj časti podniku bol iba formálny medzi rodinnými príslušníkmi s cieľom získať výhodu postavenia platiteľa dane z pridanej hodnoty.

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy preskúmvajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) v správnom súdnictve súdy preskúmvajú na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 OSP).

Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté (§ 244 ods. 3 OSP).

Z hľadiska ustálenej praxe súdov rozhodujúcich v rámci správneho súdnictva nie je dôležité a rozhodujúce, ako je príslušný akt správneho orgánu z hľadiska jeho formy označený, ale podstatnou skutočnosťou je to, či správny orgán individuálnym správnym aktom autoritatívnym a právnej moci schopným spôsobom zasiahol do právnej sféry fyzickej alebo právnickej osoby. Vždy je rozhodujúci vecný obsah aktu a v žiadnom prípade nie je rozhodujúce jeho formálne označenie. Pokiaľ je príslušný akt správneho orgánu označený či už „oznámenie“, alebo „upozornenie“, alebo „opatrenie“, príp. je označený iným spôsobom, nie je takáto skutočnosť rozhodujúca pre otázku posúdenia prípustnosti súdneho prieskumu, ale rozhodujúcou skutočnosťou je to, či správny orgán svojím aktom autoritatívnym a právnej moci schopným spôsobom zasiahol do právnej sféry fyzickej alebo

právnickej osoby (pozri napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo 23/2012 z 30. januára 2013).

Je zrejmé, že nevydaním osvedčenia o registrácii pre daň z pridanej hodnoty mohlo byť zasiahnuté do právneho postavenia sťažovateľky, keďže zákon o DPH spája s postavením platiteľa dane z pridanej hodnoty celý rad oprávnení a povinností. V okolnostiach prípadu sťažovateľky by napríklad v situácii, ak by daňový úrad akceptoval oznámenie sťažovateľky a vydal by osvedčenie o registrácii pre daň podľa § 4 ods. 6 zákona o DPH, sťažovateľka získala postavenie platiteľky dane bez súčasnej povinnosti platiť zábezpeku na daň podľa § 4c zákona o DPH.

Z uvedeného vyplýva, že vo vzťahu k namietanej nezákonnosti oznámenia daňového úradu bol na základe správnej žaloby oprávnený rozhodnúť v rámci správneho súdnictva všeobecný súd. Túto právomoc všeobecného súdu nemožno nahradiť konaním pred ústavným súdom (*mutatis mutandis* IV. ÚS 78/04). Ústava a zákon o ústavnom súde vylučujú, aby si sťažovateľ vyberal spôsob ochrany svojho základného práva a orgán, pred ktorým ho uplatní, čo je vyjadrené princípom subsidiarity právomoci ústavného súdu.

Vychádzajúc z uvedeného, je ústavný súd toho názoru, že pred právomocou ústavného súdu ešte existoval iný (všeobecný) súd, ktorý bol v prvom rade povolaný poskytnúť ochranu označených práv sťažovateľky, ktorých porušenie namieta, a preto jej sťažnosť odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie [čl. 127 ods. 1 ústavy v spojení s § 25 ods. 2 a § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (obdobne napr. m. m. III. ÚS 310/07, IV. ÚS 276/08, IV. ÚS 216/2010, III. ÚS 540/2011)].

V dôsledku odmietnutia sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. januára 2014